

Konsumtion

Detta dokument är sammanställt av Hjalmar Thulin (senaste uppdatering 2022-07-04: fler lokala kartor finns hos [Smarta Kartan](#))

Innehållsförteckningen fortsätter på nästa sida

1 Innehållsförteckning

2	Medveten konsumtion	3
2.1	Lokal konsumtion	3
2.2	Prylbantning	3
2.2.1	Färre prylköp	3
2.2.2	Välja bort befintliga prylar	3
2.3	Produktionsmetoder	3
3	Cirkulär ekonomi och delningsekonomi	4
3.1	Byteshandel	4
3.2	Byteshylla	4
3.3	Textilinsamling.....	4
3.4	Laga, reparera, byta tjänster, gemensamma verktyg.....	4
3.5	Kläder.....	5
3.5.1	Mängden kläder.....	5
3.5.2	Återanvändning och återvinning av kläder	5
3.5.3	Laga kläder.....	5
3.5.4	Exempel på vad medlemmar har gjort.....	5
3.5.5	Kläder via nätet.....	6
3.5.6	Produktionsförhållanden vid tillverkning av kläder.....	6
3.5.7	Andra material än bomull	6
3.6	Förpackningar.....	6
3.6.1	Onödiga förpackningar	7
3.6.2	Panta påsar	7
3.7	Återbruksverksamhet	7
3.7.1	Jönköpings återbruksverksamhet (byggmaterial och prylar).....	7
3.7.2	Andra kommuners återbruksverksamheter.....	7
3.7.3	Återbruksverksamhet i Mariestad.....	7

3.7.4	Förslag till AÖS (numera AÅS) om återbruksverksamhet.....	8
3.8	Portaler för delningsinitiativ	9
3.9	Testbäddar	9
3.10	Sverige ställer om till en cirkulär ekonomi	9
3.11	Bli en "cirkulent"	9
4	Närproducerat	10
4.1	Lanthandel i tätort.....	10
4.2	REKO-ringen.....	10
4.3	Ideell förening för närproducerade livsmedel	10
5	Övrigt	11
5.1	Pension.....	11
5.2	Psykologin bakom konsumismen	11

2 Medveten konsumtion

2.1 Lokal konsumtion

Vi har diskuterat vikten av att handla lokalt och lokalproducerat i så stor utsträckning som man kan.

Se exempelvis avsnittet [Ideell förening för närproducerade livsmedel](#).

2.2 Prylbantning

2.2.1 Färre prylköp

Tänka på vad man köper, behöver jag den här grejen?

2.2.2 Välja bort befintliga prylar

Kan jag välja bort exempelvis min bil?

2.3 Produktionsmetoder

Tänka på vad man köper, hur är grejen producerad?

3 Cirkulär ekonomi och delningsekonomi

3.1 Byteshandel

Börjar med att en i gruppen berättar att hon blev inspirerad av första träffen och åkte hem och lade ut ett par hemstickade sockor på sin Facebook-sida och frågade om någon av vännerna var intresserade att byta mot något? Och fick snart svar om ett byte i form av bröd, bullar och biskvier.

3.2 Byteshylla

Någon berättar om en hylla de har på Dacapo, där man kan ställa saker man inte behöver och ta med sig saker som man behöver. Man kan också hämta utan att ställa dit, men inte tvärtom. Man får alltså inte ställa dit en sak utan att ta med sig något.

3.3 Textilinsamling

I vissa kommuner finns textilinsamling direkt från hemmet tillsammans med vanliga sophantering.

3.4 Laga, reparera, byta tjänster, gemensamma verktyg

Använda de möjligheter som finns för exempelvis ändringssömnad, skomakeri och liknande.

Var kan jag laga, reparera, hyra verktyg?

Kan man starta någon form av bytesförening?

Om man vill byta varor och saker, byta tjänster, göra saker tillsammans – vilka lagar och regler gäller för detta?

Hur kan man röra sig mot en cirkulär ekonomi och en delningsekonomi? Man måste våga prova att testa andra metoder än de som används idag.

Vi pratade också om Allmännyttan, bostäder. Där man från centralt håll vill införa bilpooler och bytessystem i källaren på bostäderna.

Jan tog upp Egnahemsrörelsen, där det gick till så att man sparade en viss del och sedan fick man låna det dubbla.

3.5 Kläder

Ingår i både cirkulär ekonomi och delningsekonomi

3.5.1 Mängden kläder

Vi skulle diskutera Naturskyddsföreningens tanke att begränsa mängden kläder vi äger:

35 kläder i garderoben – eller 10?

Vi enades i vår grupp att det är svårt att sätta ett antal på hur många klädesplagg någon bör ha i garderoben. Det beror på så mycket. Vilket jobb man har, vilka fritidsaktiviteter man sysslar med, hur hårt kläderna slits beroende på jobb, aktiviteter.

Anna berättade om sitt köpstoppår och hur hon fick mer kläder än någonsin för att alla ville skänka kläder till henne. Och att hon också tyckte att hon fick en extra känsla för de kläder hon hade fått. De fick ett större värde eftersom hon tänkte på personen hon fått dem av när hon bar dem.

3.5.2 Återanvändning och återvinning av kläder

Klädmärket Filippa K har återanvändning av sina kläder, tanken är att de ska cirkulera 4 gånger. De återsäljs i butiken till ett lägre pris för varje omgång de använts.

Kapp-Ahl i Mariestad har en returbox för textilier där man kan lämna in avlagda kläder, så går de till återvinning.

Bomull är idag en bristvara. Jan berättade om ett företag i Kristinehamn som återvinner gamla jeans och gör ny bomull. (Men var görs de nya jeansen? I Bangladesh?)

3.5.3 Laga kläder

H&M har börjat med ändringssömnad, syr upp byxor och liknande.

Sybutiken i Mariestad lagar dina kläder.

3.5.4 Exempel på vad medlemmar har gjort

Några hållbara sätt att hantera kläder som vi kom fram till att vi använt:

*ärvda/fådda

*byta/klädbytardagar (Exempelvis ordnar Bois och Jula BK bytardagar för sportsaker. På Karlsholme byter man barnkläder 2 gånger per år. Korpen har också en klädbytardag.)

*slita ut

*låna

*köpa hållbara och av bra kvalitet om man köper nytt

*man använder kläderna till snyggt, till jobbet, sedan för hemmabruk och sedan till grovjobb hemma som när man målar och sedan gör man trasor av dem och använder i hemmet

*spara och ta fram igen – som nytt

*hyra

*vårda och laga – klädvård borde väl återinföras som skolämne?

*kreativt återbruk – göra nya kläder och hushållsartiklar av gamla kläder, både i form som fibrer men även nysydda/stickade/virkade (s. k. remake), man kan exempelvis repa upp en duk eller tröja och återanvända garnet (Tips – det finns fantastisk inspiration på Pinterest! Sök på exempelvis reuse old clothes/upcycling/diy/creative, återbruka kläder, refashioned kläder, sy ideér, kläder diy, omgjorda kläder etc.)

*köpa secondhand (När vi köper den mängden kläder vi behöver och inte mer, så kommer secondhandkläderna att minska i antal. Men såklart finns alltid urvuxna barnkläder och även vuxenkläder kan ju växas ur... ☺)

3.5.5 Kläder via nätet

Vill man byta, skänka, köpa och sälja secondhand finns också många möjligheter via nätet.

3.5.6 Produktionsförhållanden vid tillverkning av kläder

Vi snuddade lite vid den smutsiga bomullshanteringen och alla kemikalier i både odling och produktion som orsakar stort lidande för dem som jobbar med detta.

3.5.7 Andra material än bomull

Funderade kring svenska fibrer och tygtillverkning, som exempelvis lin, nässla, ull och hampa. *Läs om hampa i dokumentet Material.*

3.6 Förpackningar

Ingår i cirkulär ekonomi

3.6.1 Onödiga förpackningar

Alla onödiga förpackningar, kan vi göra något åt dem? Plocka av dem i butiken?

Jan och Inger har börjat med civil olydnad vad gäller att lämna kvar plastförpackningar i butiken, exempelvis plastförpackningar till bröd på ICA. Jan berättar att han tar med en sax för att klippa med sig streckkoden.

3.6.2 Panta påsar

Mats tipsar om Pantapå – en app för att panta exempelvis påsar:

<https://handelsnytt.se/2019/08/15/panta-en-brodpass> och

<https://www.pantapa.se>

3.7 Återbruksverksamhet

Ingår i cirkulär ekonomi

3.7.1 Jönköpings återbruksverksamhet (byggmaterial och prylar)

I Jönköping finns på försök återbruk av byggmaterial, en byggbod på avfallsanläggningen som hanteras av June Avfall och Miljö, som är ett samarbete mellan Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner.

https://www.recyclingnet.se/article/view/615050/byggavfall_kan_ateranvandas

Där finns även en prylbod (ej möbler) där man kan ställa in saker istället för att slänga dem i en container. Där har stadens olika secondhandbutiker sedan olika dagar de kan tömma containern på.

3.7.2 Andra kommuners återbruksverksamheter

Finns flera exempel på kommuner där man satsat på secondhand/återbruk/reparation mm i anslutning till avfallsanläggningen.

Exempelvis i Västerås och Eskilstuna. Här finns en film som BBC har gjort från ReTuna i Eskilstuna:

<https://www.facebook.com/bbcnews/videos/vb.228735667216/2004475766255447/?type=2&theater>

3.7.3 Återbruksverksamhet i Mariestad

Vi pratar om hur vi skulle kunna påverka för att få något liknande i Mariestad. En återbruksanläggning med försäljning av återbrukade saker som först lagas och fixas till på plats i samarbete med Arbetsmarknadsenheten eller liknande.

En container för Jula BK finns på Mariestads avfallsanläggning idag.

Vi fortsätter att se hur andra kommuner löser återbruk återvinning etc. Jan kontaktar Västervik, Mats Jönköping och Anna Eskilstuna där vi tror att det finns intressanta lösningar.

3.7.4 Förslag till AÖS (numera AÅS) om återbruksverksamhet

Skickades i april 2019

Bakgrund

Vi är ett antal personer som genomför en studiecirkel i Mariestad om hur vi kan ställa om till ett samhälle anpassat till Agenda 2030. Vi har diskuterat hur man ska underlätta återbruk. Framtidens hantering av det som idag betraktas som grovavfall måste in i den cirkulära ekonomin med slutmålet att inte producera något avfall alls, en vision som måste starta hos konsumenten. Ett genomtänkt system för insamling och omhändertagande av material i grovavfallet som bör övergå mer till återbruk.

Syfte och mål

Det är också viktigt att skapa dialog, att informera och underlätta för medborgarna att göra rätt. Här kan du lämna något du inte längre vill ha och ta något du behöver istället. Redan i dag är våra återvinningscentraler en mötesplats för kommuninnevånarna med en samvaro för oss som lämnar material. Det vi vill skapa är en social mötesplats som med en kombination av verksamheter, aktiviteter och evenemang lockar till sig olika typer av människor under många timmar på dygnet. Kunskapsöverföring och hållbarhet i teori och praktik blir en naturlig del i en bredare återbruksverksamhet.

Hur kan avfallsplanen bidra?

I avfallsplanen bör skrivas in att vid varje återvinningscentral ska det finnas en återbrukscentral där vi tänker oss att denna central har minst tre olika containrar för följande funktioner:

1. I **lagret** lämnas det man inte vill ha men som går att återbruka.
2. I **verkstaden** kan man reparera, eller om det som lämnas in är för slitet eller trasigt, får man hjälp till att plocka isär och sortera delarna i rätt fraktion.
3. Ett rum fungerar som **bytes/skänkes** hylla där det går att fynda allt möjligt. Här kan du lämna något du inte längre vill ha och ta något du behöver istället.

Vi föreslår att det ordnas flexibla flyttbara återbrukscentraler så att de kan flyttas runt mellan olika platser för att komma närmare medborgarna i ett rullande schema.

Om större andel resurser kan stanna inom kvarteret eller kommunen innebär det en minskning av transporter och mindre andel införsel av nya föremål, en levande stadsdel, sociala och förhoppningsvis gränsöverskridande möten och en minskad resursförbrukning.

Vi efterlyser också en taxekonstruktion som premierar återbruk.

3.8 Portaler för delningsinitiativ

Lisa tipsar om Smarta Kartan för att hyra, dela, byta, låna, ge och få. Finns än så länge (juni 2022) i Göteborg, Karlstad, Malmö, Sjuhärad, Stockholm och Umeå. Länken här leder till länkar för de lokala kartorna under menyvalet Välj område:

<https://www.smartakartan.se>

3.9 Testbäddar

Test- och demonstrationsmiljöer

Lisa och Hjalmar tipsar om att följa hur det går för Sharing Cities Sweden, ett nationellt program för delningsekonomi i städer. Två länkar:

<https://www.viablecities.se/foi-projekt/sharing-cities-sweden>

<https://www.sharingcities.se>

3.10 Sverige ställer om till en cirkulär ekonomi

Juli 2020 – Regeringen har beslutat om en nationell strategi för cirkulär ekonomi som pekar ut riktningen och ambitionen för en långsiktig och hållbar omställning av samhället. Läs pressmeddelandet:

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/07/sverige-staller-om-till-en-cirkular-ekonomi>

3.11 Bli en "cirkulent"

Våren 2021 skapades en guide som visar hur du blir en cirkulent:

<https://klimat2030.se/ny-guide- visar-hur-du-blir-en-cirkulent>

4 Närproducerat

Logistikaspekten (för Närproducerat) belyses mer i dokumentet Transporter.

4.1 Lanthandel i tätort

Vi fick tips om lokalproducerat i nya butiken Elinors Torg & Lanthandel, som ligger vid gamla torget:

<https://www.mariestadstidningen.se/2019/01/24/elinor-skyltar-om>

4.2 REKO-ringen

Uppgiften från förra mötet var att alla skulle testa att handla från REKO-ringen, vilket de flesta gjort och alla är nöjda.

Bildserie från Mariestad: REKO-ringens utlämning i sista veckan före julen 2019.

4.3 Ideell förening för närproducerade livsmedel

Några hushåll har startat [Bånges Mat](#).

5 Övrigt

5.1 Pension

Vi diskuterade hur det blir att vara pensionär, någon provade att en period innan pensionsdagen gå ner i konsumtion till den summa per månad som man får i pension. Flera ser det som ett mål att inte ha några skulder när man pensionerar sig. Vi bör fundera på hur det är att vara fattig, kan man byta från materiellt fattig till intellektuellt rik genom en omställning av konsumtionsmönster?

5.2 Psykologin bakom konsumismen

Behovet av att besöka ett köpcentrum. Vi är räddare för en förlust än viljan att få en vinst. Finns många exempel på att ha en hög standard bygger på lån. Alla ska jobba heltid och du ska vara rädd att förlora ditt jobb för det är jobbet som ger dig social status.

Många kan inte laga mat i ett kök som är mer än 10 år gammalt.